

Nr 163.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ratificering av vissa ändringar i stadgan för den internationella arbetsbyrån; given Stockholms slott, den 19 mars 1924.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

E. Marks von Würtemberg.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 19 mars 1924.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena friherre MARKS VON WÜRTEMBERG, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Ministern för utrikes ärenden anför efter gemensam beredning med statsrådet och chefen för socialdepartementet:

»Den internationella arbetsorganisationens allmänna konferens antog vid sitt sammanträde 1922 vissa ändrade bestämmelser angående sammansättningen av den internationella arbetsbyråns styrelse. Stadgarna för den internationella arbetsorganisationen ingå såsom avdelning XIII i Versailles-traktaten

Bihang till riksdagens protokoll 1924. 1 saml. 125 häft. (Nr 163.)

(ävensom i de övriga år 1919 avslutade fredsfördragen), och nu förevarande ändringar avse art. 393 i nämnda traktat. För närvarande har artikeln följande lydelse:

'Den internationella arbetsbyrån skall stå under ledning av en styrelse, sammansatt av tjugufyra personer, vilka utses enligt följande bestämmelser:

Den internationella arbetsbyråns styrelse skall vara sammansatt sålunda:

tolv ledamöter, representerande regeringarna;

sex ledamöter, valda av de konferensombud, som representera arbetsgivarna;

sex ledamöter, valda av de konferensombud, som representera funktionärer och arbetare.

Av de tolv ledamöter, som representera regeringarna, skola åtta utses av de Medlemmar, som i industriellt hänseende äro de mest betydande, samt fyra av de Medlemmar, som därtill blivit utsedda av regeringarnas ombud vid konferensen, med undantag av ombuden för ovannämnda åtta Medlemmar.

Eventuella tvister rörande vilka Medlemmar, som skola anses såsom i industriellt hänseende mest betydande, skola avgöras av nationernas förbunds råd.

Mandattiden för ledamot av styrelsen är tre år. Sättet för återbesättande av lediga platser och andra frågor av samma art må avgöras av styrelsen under förbehåll likväl av konferensens godkännande.

Styrelsen utser en av sina ledamöter till ordförande och fastställer sin arbetsordning. Den sammanträder å tider, som den själv bestämmer. Särskilt sammanträde skall äga rum, så ofta som minst tio ledamöter av styrelsen skriftligen hemställa härom.'

Det av internationella arbetskonferensen 1922 antagna förslaget är av följande lydelse:

'Den internationella arbetsbyrån skall stå under ledning av en styrelse, sammansatt av trettiotvå personer:

sexton representanter för regeringarna;

åtta representanter för arbetsgivarna, och

åtta representanter för arbetarna.

Av de sexton personer, som representera regeringarna, skola åtta utses av de Medlemmar, som i industriellt hänseende äro de mest betydande, och åtta av de Medlemmar, som därtill blivit utsedda av regeringarnas ombud vid konferensen, med undantag av ombuden för ovannämnda åtta Medlemmar. Av de sexton representerade Medlemmarna skola sex vara utomeuropeiska stater.

Eventuella tvister rörande vilka Medlemmar, som skola anses såsom de i industriellt hänseende mest betydande, skola avgöras av nationernas förbunds råd.

De personer, som representera arbetsgivarna, och de personer, som representera arbetarna, skola väljas av arbetsgivarnas och arbetarnas respektive ombud vid konferensen. Två arbetsgivarrepresentanter och två arbetarrepresentanter skola tillhöra utomeuropeiska stater.

Styrelsen skall förnyas vart tredje år.

Sättet för återbesättande av lediga platser, utseende av suppleanter och andra frågor av samma art må avgöras av arbetsbyråns styrelse, under förbehåll likväl av konferensens godkännande.

Styrelsen skall utse en av sina ledamöter till ordförande samt fastställa sin arbetsordning. Den sammanträder å tider, som den själv bestämmer. Extra sammanträde skall äga rum, så ofta som minst tolv ledamöter av styrelsen därom framställa skriftlig begäran.'

Svenska regeringens ombud å arbetskonferensen har biträtt förslaget, och torde nu frågan, huruvida den nya lydelsen skall för Sveriges del ratificeras, böra upptagas till behandling. På grund av Sveriges medlemskap i Nationernas förbunds råd är ratifikation från svensk sida en betingelse för förslagets ikraftträdande, i det att enligt hithörande regler i den för arbetsorganisationen gällande stadgan (art. 422 av Versaillesraktaten), en ändring av stadgan kan ske endast, om den antages av konferensen med $\frac{2}{3}$ majoritet och ratificeras av alla de stater, som äro medlemmar av Nationernas förbunds råd, samt av $\frac{3}{4}$ av samtliga medlemmar i förbundet.

Jag tillåter mig nu redogöra för ändringsförslagets innebörd.

Den internationella arbetsorganisationen har tre organ, nämligen internationella arbetskonferensen, internationella arbetsbyrån och denna byrås styrelse.

Sistnämnda organ, som i regel sammanträder en gång i kvartalet, utgör den ledande och beslutande myndigheten i avseende å organisationens mer fortlöpande verksamhet. Den består, som redan nämnts, av 24 personer, varav 12 representera olika staters regeringar, 6 äro valda av arbetsgivarnas ombud å konferensen och 6 av arbetarnas ombud å densamma. Av regeringsrepresentanterna i styrelsen utses 8 av de i industriellt avseende mest betydande, till organisationen hörande staterna. De återstående 4 regeringsrepresentanterna nomineras av de stater, som blivit utsedda härtill av regeringsombuden å konferensen, härifrån dock undantagna ombuden för omförmälda 8 i industriellt avseende mest betydande stater.

Sammansättningen av internationella arbetsbyråns styrelse har alltifrån organisationens första konferenssammanträde i Washington år 1919 givit anledning till klagomål. Dessa gällde till en början de utomeuropeiska staternas förment orättvisa tillbakasettande och frågan om vilka stater rätteligen skulle anses såsom de i industriellt avseende mest betydande. Under behandlingen av nu berörda klagomål kom emellertid smånigom att såsom den måhända förnämsta anledningen till missnöje framstå det förhållandet, att bestämmelserna om ifrågavarande styrelses sammansättning giva de mindre staterna oskäligt små möjligheter att göra sina intressen och synpunkter gällande inom styrelsen. Efter åtskilliga förberedande överläggningar och förslag antogs vid 1922 års konferens den nyss omförmälda ändrade lydelse av art. 393, med en majoritet av 82 röster mot 2.

Jämför man den sålunda av arbetskonferensen antagna avfattningen av artikeln med de nu gällande bestämmelserna i ämnet, framträder såsom den förnämsta ändringen, att antalet styrelseledamöter ökats från 24 till 32 och antalet regeringsrepresentanter bland dem från 12 till 16. Till följd härav har, då den självskrivna representationsrätten fortfarande skulle gälla 8 stater, antalet ledamotsplatser för regeringsrepresentanter, vilka skulle fördelas ge-

nom val och sålunda stå öppna även för de mindre staterna, ökats från 4 till 8, eller fördubblats. Nu berörda förändring, som i avsevärd mån skulle tillgodose de mindre staternas krav på förbättrad representation, måste givetvis från svensk sida hälsas med tillfredsställelse.

Den andra mer väsentliga ändringen, eller fixerandet av ett minimiantal ledamotsplatser för utomeuropeiska representanter, synes icke oskäligen, med hänsyn till de utomeuropeiska staternas antal och betydelse, och torde enligt mitt förmenande kunna från svensk sida accepteras.

Utöver några rent formella ändringar företer förslaget slutligen de förändringarna, att bland styrelsens befogenheter (i näst sista stycket) upptagits jämväl reglerande av sättet för utseende av suppleanter, samt att det antal styrelseledamöter, som äga påfordra extra styrelsesammanträde, höjts från 10 till 12. Mot dessa förändringar, varav den förra endast fastslår en rätt, som styrelsen redan nu anses äga, och den senare är en konsekvens av ökningen av antalet styrelseledamöter, torde ej vara något att erinra.

Socialstyrelsen har i infordrat yttrande tillstyrkt ratifikation av beslutet.

Jämlikt § 12 regeringsformen torde riksdagens samtycke till beslutets ratificerande böra inhämtas.

På grund av vad jag sålunda anfört, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen,

att samtycka till, att de av fjärde internationella arbetskonferensen beslutade ändringarna i stadgan för den internationella arbetsorganisationen rörande sammansättningen av den internationella arbetsbyråns styrelse (art. 393 av Versaillestraktaten) må av Kungl. Maj:t för Sveriges del ratificeras.»

Vad ministern sålunda hemställt, däri Statsrådets övriga ledamöter instämma, behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Torsten Vinell.